

HAIGH, A. (2010)

Enseñar bien es un arte. Sugerencias para principiantes. Madril: Narcea.

Esku artean dugun liburuxka hau (127 orrialde baino ez) argia eta atsegina dela esan dezakegu lehenengo begirada. Hitzaurrean bertan egileak aitortzen duenari jarraituz, egilearen esperientzian oinarritutako fruitua da (ume eta Irakasle Eskoletako ikasleekin 30 urte baino gehiagoko jarduera profesionaleko perspektibatik idatzia), gertuko eta ulerkor eran idatzia.

Hasiera-hasieratik irakurlearekin gertutasuna eta erabilgarritasuna bilatzen duela agerian jartzen du («irakasteko gida praktikoa» bezala ulertzen du liburua) eta praktikotasunari begira, itzuri zaio ezagutza teoriko edo ikerketak begiratzeari, baita bibliografia emateari ere. Kutsu teoriko eta urruna ekidin nahian hizkera zuzena, arrunta da liburuaren ezaugarria eta honekin batera atsegin eta gertuko izan nahi izatea ere.

Lau multzotan dago egituratuta: lehenbizikoan antolaketa eta planifikazioari buruz oinarritzko gakoak azaltzen ditu: «Zer nahi dut nire ikasleek ikas dezaten?» «Zer nahi dut nire ikasleek egin dezaten?» «Nola antolatuko naiz hori dena lortzeko?» eta «urratsez urrats» aurreratu egin behar dela azpimarratzen du. Bigarren atala ikasleriaren portaera eta ikasgelaren antolaketari eskaintzen dio, azaltzen diren azpiataletan orientabide argiak eraginkorki planteatu nahian, «Nola lortu ikasleak adi, isil eta irakaslea entzuten egon daitezen», «Muga argiak jartzea», «Ikasleak euren ekintzen erantzule izan daitezen» eta gisakoak.

Hirugarrenak «Irakatsi eta ikasi» du izenburua eta irakaslearen zein ikasleen zereginenez dihardu sei azpiataletan. Bukatzeko, azken multzoa ebaluazioari buruzkoa da, baloratzea eta ebaluatzea bereziki nabarmenduz.

Modu orokorrean izenburua *Ongi erakustea artea da* eta horren segidakoa *Hasi berrientzako iradokizunak* aski esanguratsuak direla esan beharra dago: adibideak, gogoetarako galderak, inplikaziozko proposamenak... aurkituko ditu irakurleak, baina sakonki garatzeko asmotik urrun. Ikuspuntu akademikotik, jorratzen dituen gaiak orokorregiak gelditzen dira, irakaskuntza munduko orokorkeriak sarri aipatzen dira eta, ukatu gabe irakats prozesuetan murgilduta dabilenari bere buruari oinarritzko galdera batzuk bideratzeko aukera ematen diola eta, zuzen edo zeharka, nola jokatu litekeen aditzera eman ere, oro har, liburuxka bere osotasunean sinpleegitza hartzea gerta dakioke izenburutik haratago joan nahi duenari

J.M.ª Osinaga

PÉREZ SERRANO, G. eta PÉREZ DE GUZMÁN, M.V. (2011)

Aprender a convivir. El conflicto como oportunidad de crecimiento. Madril: Narcea.

Gatazkak (oso maila ezberdinetan) bizitza arruntean ez ezik irakaskuntza mailan ere betidanik ezagutu izan ditugu eta ukatzen oso urrun, egunerokotasunean modu naturalean azaltzen dela ulertu behar dugu. Egileek dioten moduan, gaurkotasunik beraz, ezin zaio ukatu gaiari, giza-izaerari baitagokio; gakoak gatazkak nola ulertzen diren, nola aurre egin eta nola gainditzen diren kokatzen duten autore hauek.

Liburuxka (128 orrialdekoa) irakurterraza eta praktikotasunari begira egina dago, bost atal nagusitan antolatua. Lehendabizikoak gatazka kontzeptuari egiten dio hurbilketa, baita horrekin loturik daudenei ere: indarkeria, bortizkeria, erasokortasuna... eta bereziki azpimarratzen du gatazken zergatiak zeintzuk diren (motak, aldiak eta osagaiak) baita haien aurrean agertzen diren jarrerak ere.

Bigarren atala aitzin-neurriak eta gatazkaren kudeaketari zuzenduta dago; beste batzuk egonda ere (negoziaketa, arbitro-lana...) gehiago enpresa mundukoak direla diote eta bitartekaritzari iritzi diote biderik egokiena dela irakaskuntza mailan irtenbide egokienak bilatzeko. Bitartekaritza zertan datzan, motak, aldiak, bitartekariaren papera... garatzen dira bertan.

Hurrengo bi atalak liburuaren pisurik gehiena dutena dira. Hirugarrenean gatazkak ikastetxe inguruan kokatzen dituzte egileek eta erreparatu polita egiten dute zergatiak identifikatuz, gatazka motak, konpontzerakoan landu beharreko ikuspegiak, bortizkeriaren osagaiak, Espainiako egoera, jokabide gatazkatsuen ezaugarriak, irakaslearen papera... eta honen segidan datoz bortizkeria-eza eta gatazkak konpontzekoari zuzendutako lau garren atala. Bertan 30 teknikatik gora deskribatzen dira, irakasleak ikas-

gelan aplikatu ditzan; hiru multzo nagusitan aurkezten dira hauek: Analisi eta diagnostikoko teknikak, Komunikazio eta negoziaziokoak eta azkenik, Elkarbizitzaren bitartez giro egokia sortzekoak. Teknika guztientzako eske- ma bera erabiltzen dute: sarrera txiki bat beratu deskribatuz, bilatzen diren helburuak, jarraitu beharreko pausuak eta erdietsitako lorpenak.

Liburuari bukaera ematen diote gibel-solas batekin, bosgarren atala osatuz: elkarrekin bizitzen ikasi izenekoak. Bertan zenbait gomendio oroko- rrekin batera (elkarbizitza nola hobetu, ikasleria nola inplikatu...), zenbait proposamenen berri plazaratzen dute: ikastetxeari zuzenduak, irakasleriari eta baita ikasleriari ere.

Liburu samurra, irakurterraza eta, egiari zor, orokorkeriak ere biltzen dituena. Garbi dago planeamendu teoriko sakonak edota egindako ikerke- ten berri bilatzen dituenarentzat ez dela egina honako hau eta bai, ordea, gaiaren inguruan argipen batzuk bilatu, gogoeta batzuk bideratu eta arazo- ari aurre egiteko zenbait baliabide bilatzen duenarentzat.

K. Burgoa

MAÑÚ, J.M. eta GOYARROLA, I. (2011)

Docentes competentes. Por una educación de calidad. Madril: Nar- cea.

Irakaskuntzaren inguruko kezka handia dutela egile hauek ezaguna da, orain dela gutxi kezka bertsuan kokatuta atera zuten liburuaren berri badugu-eta (MAÑÚ, J.M. eta GOYARROLA, I. (2009): *Educar. Retos del siglo XXI*. Madril: Rialp). Leioako Gaztelueta ikastetxean egiten dute lan eta 30 urte baino gehiagoko jardura profesionaleko perspektibatik (José Manuelen kasuan; 12 baino gehiagokotik Imanolenean) idatzia da honako ekarpen hau. Narcea argitaletxeak «Educadores XXI» bilduman kokatzen du liburua eta bilduma honetan agerikoa denez, irakasleen figuraz jarduten dute: nortasuna, rola, baloreak, kezkak, perspektibak...XXI. mendeko ikasleei bere prestakuntzan lagundu behar dieten irakasleei zuzendua.

Irakasle egokiak, iaioak, adituak, prestatuak, behar den bestekoak... daude ikasle eta ikastetxeen arrakastaren erroan; egileek diotenez datuei erreparatu baino ez dugu egin behar edo, maila pertsonalagoan, norberak izandako esperientziari begiratu eta berehala ohartuko gara gure hezkunt- zian zer-nolako garrantzia eta aztarna utzi duten irakasle zenbaitek.

Liburuak irakurlearekin gertutasuna bilatzen du hasiera-hasieratik: gogoeta planteatu nahi dute irakasleok egiten dugunaz, inondik inora ez era zehatz bat finkatzeko, aitzitik, erarik bikainenean irakasleek euren lana buru dezaten baliabideak bilatzen lagundu nahi dute, ohikoak diren premi-

sei buruz itauntzen. Liburuak ez du honako edo halako irakaskuntza-gai bati buruz egindako ikerketen berri emango, ez dio ezagutza teoriko edo ikerketak begiratzeari ekingo, ez eta bibliografia sakontzeari emango ere. Kutsu teoriko eta urruna ekidin nahian hizkera zuzena, ulerkorra da liburuaren ezaugarria eta honekin batera atsegin eta gertuko izan nahi izatea ere.

Zortzi ataletan dago banatuta eta hurrenez hurren, «Hezkuntza, etengabeko erronka», «Irakaslea informazio gizartean», «Irakasle eraginkorraren lan-eremuak», «Bikaintasuna bilatzen duen hezitzaile baten ezaugarriak», «Zenbait baliabide irakasleari laguntzeko», «Hezitzailearen oreka emozionala», «Kalitatezko hezkuntza baterako gaitasun eta baliabideak» eta azken atala «Plangintza egin, programatu eta ebaluatu jarduera hezigarriak» izenekoak. Bukatzeko, gibel-solasa eskaintzen dute izenburu aski adierazgarriarekin: «Hezkuntza, amaigabeko zeregina» eta bertan, liburu bukaeran, irakastea zer den galdetzen hasten dira, errepasso historiko-adierazgarria eginez: Homero, Pitágoras, Platón, Aristóles, Plutarco, Dickens, Kant... edozeren ginetik gizakia ezagutu beharra ozenki azpimarratzeko.

K. Burgoa

LLUCH, G. (2010)

Cómo seleccionar libros para niños y jóvenes. Gijón: Trea.

Valentziako Unibertsitateko irakasle honek bidaia bat egin zuen duela urte batzuk Kolonbiara. Bertan harrিতa geratu zen hainbat liburutegitan zuten liburuaren kalitatea ikusirik eta bisita horretatik abiatuta ikerketa lan bat planteatu zuen: haur eta gazteentzako liburuak aukeratzeko irizpideak aztertu. Orain aurkezten duen liburu honek ikerketa horren nondik norakoak biltzen ditu.

Lan hau ulertzeko guztiz oinarritzkoa da Fundalectura elkartearen papearra. Kolonbian haur eta gazte liburugintza bultzatzeko dagoen erakunde honek bertako hainbat enpresaren (argitaldaria, paper enpresak, Liburuaren kamarak...) babesa du eta urteak daramatza sektorea bultzatzen. Beraien ustetan irakurle onak lortzeko liburu onak behar dira eta horregatik, hain zuzen, aritzen dira liburu irakurketa komiteak eratzen eta bultzatzen.

Lluch irakasleak liburu hiru atal nagusitan banatu du: Lehenengoan nola antolatu behar diren liburu balorazio komiteak eta nola gauzatu hauen ikerketa; bigarren atalean komite hauek zein nolako irizpideak erabiltzen dituzten ikus daitezke, eta azkenik, Fundalecturaren esperientziaren berri azaltzen zaigu, bai eta erabiltzen dituzten materialak (fitxak...) beren lanean.

Liburua, ikus daitekeen bezala, oso praktikoa da. Inork horrelako komiteak antolatu nahi izanez gero zer nolako aurrerapausoak eman behar dituen, komiteen antolaketa,... baina horretaz gain, liburuen kalitateaz arduratuta dagoen edonorentzat (izan irakasle, bibliotekari, guraso edo bestelako bitartekari) oso baliagarriak dira ikerketa honetan liburuak aztertzeke ageri diren irizpideak. Idazlanaren jatorria, gaia, estiloa, egitura, pertsonaiak, denboraren tratamendua... aztertzeke tresna oso aproposak eskaintzen zaizkigu liburuan. Eta antzeko zerbait esan daiteke amaieran ageri diren fitxen inguruan; hots, liburuen inguruko gure irizpidea nahiko argi adierazteko tresnak.

Ikerketa honen oinarrian komiteak daude, irakurketa komiteak. Eta ideia hori hasiera-hasieratik ageri zaigu, komiteak zer diren adieraziz («un comité de selección de libros es ante todo una herramienta de la biblioteca que permite transformar un lector en un lector crítico a partir de la experiencia de sus iguales y con la guía de lectores más experimentados. La dinámica de trabajo que se establece en un comité debe ayudar a los participantes a mejorar su práctica profesional», 23. or.), nola ostu behar diren, antolatu, egin bilerak,... eta komite horien alde teoriko horren ondoan badugu adibide praktikoa amaieran. Alde horretatik oso interesgarria da irakurketa komite hauek eta Unibertsitatearen arteko harremana, nola jo zuten bilibotekariez eta irakasleez eraturiko komite horiek Unibertsitateko ikasleekin osatzen, adin, ikuspegi eta esperientzia ezberdinetako pertsonen arteko elkarlana aberastuz.

Cómo seleccionar libros para niños y jóvenes liburu hau oso tresna praktikoa dugu kalitatezko irakurketa bultzatzeko, gaur egun gero eta handiago den eskaintzaren aurrean geure irizpideak erabiliz aukeraketa egin dezagun. Alde horretatik, Lluch irakasleak erakusten digun ikerketa hau oso egokia da, ez hainbeste ikerketa eredu moduan («Nuestra investigación es inductiva; de las observaciones que los comités de valoración han realizado sobre los libros para niños y jóvenes tomamos el criterio general de valoración que en ellas está implícito. Por eso, la recogida de datos era fundamental y tenía que ser concienzuda y significativa para ser representativa» 152. or.), baizik eta esperientzia horren antzekoak egiteko eta, arestian aipatu bezala, norberak kalitatezko irizpideak garatu ditzan.

Bi urtetako ikerketa honetaz gehiago jakin nahi duenak, gainera, lasai asko jo dezake interneten (http://www.fundalectura.org/sccs/seccion.php?id_categoria=13) eta bertan ikusi G. Lluchek eskainitako liburuaren bertsio osatua: *Cómo reconocer los buenos libros para niños y jóvenes. Orientaciones de una investigación de Fundalectura (Colombia)*; esku artean dugun hau bezala, hori ere guztiz gomendagarria liburugintzaren arloan ari diren bitartekari guztientzat (irakasleak, liburuzainak, argitaldaria...).

Xabier Etxaniz Erle

VIZCARRA MORALES, M.T.; MACAZAGA LOPEZ, A. eta REKALDE RODRIGUEZ, I. (2009)

Eskolako kirol lehiaketan neskek dituzten baloreak eta beharrak.
Gasteiz: Emakunde.

Liburu honetan aurkezten zaigun lana azterlan zabalago baten atala da, alegia, 2004-2007 ikasturteetan R.M. de Azkue, Betiko eta Seber Altube ikastoletan egindako ikerketaren atala.

Egileek 2006-2007 ikasturtean burutu duten lanaren emaitzak aurkezten dizkigute hainbat galderen inguruan.

Zergatik generoko beste ikerketa bat? galderari erantzuten zaio lehenengo atalean. Ikerketan bildutako datuak generoaren ikuspegitik aztertu nahi izan zituztela azaltzen digute egileek atal honetan. Hauek izan dira, besteak beste, lanaren helburuak: neska-mutilek Eskola kirola era desberdinean ulertu eta bizi ote duten jakitea, dituzten jarrera eta balio desberdinak ezagutzea; joko garbia neskenzat eta mutilentzat zer den ulertzea dute, irabazi eta galtzeari ematen dioten zentzua ezagutzea, eta, azken finean, eskola kirolaren bitartez neska-mutilen arteko desberdintasunak areagotzen ote diren ezagutu nahi izan dute.

Zer esaten digu eta non kokatzen gaitu bibliografiak gai honekiko? galderarekin ematen zaio hasiera bigarren kapitulari. Batetik, jaiotzen garenetik gure generoko identitatea nola eraikitzen dugun, eta, prozesu horretan, familiak, eskolak, berdinkideek eta hedabideek duten eragina aztertzen dute egileek. Bestetik, eragile hauek emakumeen jarduera fisikoa-rikiko duten eragina aztertzen dute. Modu berean, gizon eta emakumeen arteko desberdintasunak eta hauen aitzakiaz sortzen den emakumeekiko diskriminazioa azaltzen digute. Atala amaitzeko, kirolaren alderdi emozionalak aztertuko dituzte, emakumeek kirola egiteko duten motibazioa, iguripenak, nola bizi duten kirola, zergatik uzten duten... izango dute aipagai atal honetan.

Hirugarren kapituluan, *Nola egin dugu guk ikerketa hau?* galderari erantzuten zaio, azterlanean erabili duten metodologiaren nondik-norakoak azalduz. Egileek diotenez, hausnarketa-ekintza prozesu etengabea izan da. Atal honetan azterlanaren helburuak eta urratsak aurkezteaz gain, ikerketaren testuingurua eta parte-hartzaileak deskribatzen dira, informazioa jasotzeko erabili diren tresnei buruzko informazioa ematen da eta bildu dituzten datuen trataera nolakoa izango den azaltzen da.

Zer irizten diote neskek eta mutilek eskola kirolari? galderaren bidez, egileek, haur eta irakasleengandik jaso duten informazioa aurkezten digute laugarren kapitulu honetan. Neskek eta mutilek kirola egiteko dauzkaten arazoak; oldarkortasuna, joko garbia, lehia, irabazi eta galtzea bezalako

hitzei ematen dieten esanahia; kirolean neskek edo mutilak izateagatik aurkitzen dituzten zailtasunak, aukera desberdinak, eta bazterketa egoerak; familien jarreran, irteera profesionalean etabarretan pairatzen dituzten desberdintasunak; lehia mistoei buruz duten iritzia. e.a. Atala amaitzeko, euren ikastetxeetan kirol arloan aldatu nahiko lituzketen gauzei buruz neska-mutilek esandakoa jaso dute ikertzaileek. Horrela, ikastoletan egiten den kirol eskaintzari buruz, talde mistoak osatzeari buruz, partiduetan izan beharreko jokaera egokiari buruz, instalazioei buruz, neska mutikoei esan dituztenak aurkitzen ditugu atal honetan.

Bosgarren atalean, lanaren ondorioak aurkezten dituzte egileek, gorago aipatu diren aspektuei buruz nesken eta mutilen ikuspuntuak jasoz, eta, parte hartzaileekin burututako prestakuntza eta sentsibilizazio saioren garrantzia azpimarratuz.

Seigarren atalean, etorkizunari begira arlo honetan aurrera egiteko eta hobetzeko ikusten dituzten erronkak azaltzen dituzte, lehiaketari buruzko hausnarketa, formazio saiok irakasle, familia, eta, ikasleekin oldarkortasunari buruz lan egitea, besteak beste.

Laburbilduz, liburu erakargarria dugu, irakurtzeko erraza dena, hizkuntza hurbila erabiliz idatzita dagoelako, eta, atal bakoitzean irakurketa errazten duten mapa kontzeptualak eta laukiak aurkitzen ditugulako. Bestalde, Eskola kirolari buruz haurrek egindako adierazpen interesgarriak eskaintzen dizkigu, izan behar duen zentzuari buruz hausnarketa egiteko bidea ematen diguna

Pilar Aristizabal

SÁNCHEZ GONZÁLEZ, M.ª Paz. (koord.) (2010)

Técnicas docentes y sistemas de Evaluación en Educación Superior.
Madril: Narcea.

Cádizeko unibertsitatean irakasle talde batek izenburuak dionari eutsi diote liburu erabilgarria eskaintzeko asmotan. Ez da inondik inora mardula (123 or.) eta eskema simple bati dago lotuta, izan ere, izenburuak berak agerian uzten duena: 10 tekniken berri ematen dute (bakoitzaren deskripzioa eta aldeon zein eragozpenak) eta ebaluatzeko bost sistema, hemen ere bakoitzaren deskripzioa eta aldeon zein eragozpenak azalduz. Liburua borobiltzeko eranskin bat gehituta dago bi irakasgairen programazioekin adibide gisa eta, nola ez, bibliografiarekin.

Egiari zor, egile guztiak —koordinatzailea barne— zuzenbidekoak dira baina garbi dago deskribatzen dituzten irakasteko teknikak zein ebaluatzeko sistemak orokorrak direla eta edozein arlotako irakaslek erabil di-

tzakeela. Eranskinean agertzen diren adibideak horiek bai, zuzenbidekoak dira baina adibideak izanda erraz ulertu eta beste arlotara eramateko ahalbideratzen dute arazo handirik gabe. Edozein modutan aurkezten dituzten teknikak, oro har, ezagunak dira (rakasbide magistrala, talde-lana, arazoetan oinarritutako ikasketa-prosezua, «puzzle»a, eztabaida foro birtualak..) eta ez asko; horregatik teknika berriak aurkitu baino, irakurleak aukera izan dezake hauetan gogoeta egiteko bere egoera zehatzetara bideratzeko asmoz.

Beste hainbeste esan dezakegu ebaluazio sistemari buruz: liluragarri edo halakoren bat ez du aurkituko irakurleak, aitzitik, ezagutzen ditugunen inguruan (norberaren praktikara zuzentzeko asmoz) gogoetarako aukera izango du, norberaren jarduteko eran positiboki eragiteko helburuarekin.

Unibertsitate mailan kokatzen bada liburu hau («Unibertsitaria» bilduman hain zuzen), ikas-irakats prozesuetan murgilduta dabilenari bere buruari oinarritzko galdera batzuk bideratzeko aukera ematen dio, beti ere izenburuak diona kontutan hartuta eta aurkibideari gain-begirada azkar batek emango dituen informazioa inondik inora baztertu gabe: teknika zein ebaluazio sistema berritzaile, originala eta inoiz ikusi gabea seguruenik ez du irakurleak hemen aurkituko, xede apalagokoak baitira egileenak eta ekarpen apal gisa ulertu behar da honakoa. Erabilgarritasun maila erabakitzeko orduan, bakoitza non dagoen kokatuta begiratu behar.

J.M. Lz. de Heredia

ZABALZA BERAZA, M.A. eta ZABALZA CERDEIRIÑA, M.^aA.
(2010)

Planificación de la docencia en la universidad. Elaboración de las Guías Docentes de las Materias. Madril: Narcea.

Narcea argitaletxeak «Unibertsitaria» bilduman biltzen ditu unibertsitate mailako irakaskuntzari buruzko gaiak eta oraingo honetan beste ale bat eskaintzen digu, bildumaren zuzendariaren (alabarekin batera) eskutik. Jorratzen duten gaiak duen gaurkotetasunaren inguruan zalantza gutxi dago: bereziki Boloniaren bultzadaren eraginez, unibertsitate mailako irakaskuntzan hobetze eta egokitze prozesuan (instituzio eta erakundeez gain) irakasle guztiak inplikaturik daudela esan daiteke eta jada inori ez zaio arrotz egiten EEES, ECTS eta enparauak. Testuinguru honetan, Espainia mailako unibertsitate askok irakasleen formakuntzarako ikastaro ezberdinak antolatu izan ditu konpetentzien inguruan, europar kredituei buruzkoak edota irakaskuntzarako gidak prestatzekoak. Azken hauetan esperientzia

handikoa da Miguel Angel Zabalza eta izandako eskarmentuan oinarrituta plazaratzen du «irakaskuntzarako gidak prestatzeko gida» izan nahi duen honako liburua.

Irakaskuntza planifikatzea ardatz hartuta, liburu honek unibertsitate sistema aldatze eta egokitze prozesu honetan balizko bidea erakusten du, irakasle bakoitzak bere irakaskuntzarako gida osa dezan. «Irakasgaiaren gida egiteko gida» bezala pentsatuta egonik, ezer baino lehen gida bera erabiltzeko azalpenak eskaintzen ditu garbi utziz liburua bera irakaskuntzarako gida dela, hots, irakasgaia «irakaskuntzarako gida» izanik, liburuan bertan gauzatu egiten da gida batek izan behar dituen urratsak, irakurlearentzat orientabide eredugarria bihurtuz. Unibertsitateko irakasle batek bere gida osatzeko jarraitu beharreko pausuak hemen azaltzen dira, azalpen eta adibide eraginkorrek.

Hau dela eta, lehenengo 54 orrialdeak atarikoak eta gida baten oinarrituko egitura azaltzeko erabiltzen dituzte, baita eranskin luze bat eskaini liburuak berak jorratuko dituen gaien fitxekin: ezaugarri didaktikoa ageri-agerian. Beraz, esan daiteke «giden gida» 57. orrialdean hasten dela *unibertsitateko irakaskuntza eraberritu* atalarekin, *irakaskuntzaren planifikazioa* segidan, *planifikazioaren «makro» eta «mikro» mailak* jarraian, beharrezko testuingurua finkatzen irakasgaia berari heltzeko gero. Horrela, hurrengo atalak dira: «Materiaren datu deskriptiboak», «Titulazioaren soslai irakasgaiaren esanahia», «Helburuak eta kompetentziak irakaskuntzagan», «Edukiak», «Azalpen metodologikoak», «Irakas-zama ECTS kredituera eraldaketa» eta «Ebaluazioa». Bukatzeko, gibel-solasa eskaintzen dute norberak egindako lan horretatik haratago joateko, azken finean, beste gidekin uztartu eta harilkatu beharko du norberarenak, aldaketa prozesu honetan unibertsitate osoaren testuinguruan kokatu behar baita norberaren urratsa.

Modu orokorrean, aspalditxoan hasitako egokiera eta aldaketa beharra dago gaur egun unibertsitate mailan, bereziki irakaskuntzari dagokionez. Aldaketa eta egokitze prozesu horretan dagoen irakaslearentzat, bere irakasgaiaren gida osatu edo osatzen ari den horrentzat laguntza aparta izan daiteke honako hau, ez eredu batzuk eskainiz norberak bere egoera egokitzeko, pautak eta iradokizunak eskainiz norberak bereari eutsiz berezko gida sor dezan baizik. Liburuaren egituraketa argiak, grafikoek eta mota askotako erreferentziek informazio esanguratsua emango diote irakaskuntza-gida egin duen, egin behar duen edo besterik gabe, daraman irakaskuntzaren prozesuaz kezkatutik hausnartu eta alternatiba eraginkorrak bilatzen duenari.

J.M. Mues

LÓPEZ-BARAJAS, E. (Koord.) (2009)

El paradigma de la educación continua. Reto del siglo XXI. Madrid: Narcea.

Gaur egungo Europan gero eta zeresan handiagoa hartzen ari den Heziketa Iraunkorra eta Bizitza osoan zeharreko Ikaskuntza eta Formazioa gisa ezagutzen ditugun errealitate berriekiko hurbilpena da liburu hau. Heziketa Iraunkorraren marko orokorra aztertu da, dela berau antropologia eta epistemologiaren ertzetik irakurria, dela berrikuntzarekin eta globalizazioarekin duen erlazioan sakonduz, dela lan mundurako eta honen inguruko formazio zehatzerako dakartzan inplikazioak aztertuz.

Liburuak eskaintzen duen lehenengo hurbilpena antropologiko-epistemologikoa da. Emilio López-Barajas irakasleak, eta liburuaren koordinatzaileak, lehenengo kapituluan «Antropología, epistemología e innovación en educación permanente», diskurtso epistemologikoaren testuinguruan Heziketa Iraunkorraren antropologia zein den argitu nahi digu. Zentzu horretan, egun arrazoi instrumental zientifikoak duen garrantzia onartzen badu ere, ezinbesteko gisa aldarrikatzen du gizakiaren funtsezko dimentsioak ezartzen dituen arrazoi unibertsalaren garrantzia. Paradigma desberdinen analisia egiten digularik, hanka-motz ageri dira egilearentzat bai paradigma zientifiko-taknologikoa, bai kritiko-interpretatiboa, baita fenomenologikoa ere. Hauen gainetik gizakia definitzen ei duten balio esentzial eta unibertsalen berreskurapena (gizakiari sustantziatzkoa eta esentziatzkoa zaiona) aldarrikatuko du hezkuntza paradigma ororen sostengu gisa, baita kultura eta progresoa ulertzeko ezinbesteko elementu gisa.

Ikuspegi berdinari jarraitu dio Heziketa Iraunkorra eta berrikuntzaren arteko erlazioa bigarren kapituluan sakondu duenean —«El diseño de programas innovadores de educación permanente»—. Berrikuntzan, esango zaigu, presente egon behar du gizakiari substantiboa eta esentziatzkoa zaiona, balio iraunkorrak (unibertsalak) kontsideratzen dituen antropologia, alegia. Ikuspegi honetatik 2007-2013 eperako Europar Batzordeak onartu zuen Berrikuntza eta Konpetitibitateko Programa Markoaren analisi kritikoa egin du, eta honen aurrean hezitzaile eta formatzaileei lagungarri suerta dakioken Heziketa Iraunkorreko programak diseinatzeko metodologia bat proposatu, diseinuak, egitura mailan eta formazio prozesu eta ebaluazio mailan, jarraitu beharko lituzkeen pausuak azalduz.

Heziketa Iraunkorra kontzeptuarekiko hurbilpen orokorra eskaintzen digute, halaber, M.ª José Albert irakaslearen —«Globalización, desarrollo local y educación permanente»— eta Isabel M.ª Ortega irakaslearen —«La naturaleza de la innovación en la educación permanente»— lanek. Lehenengoak Heziketa Iraunkorrak globalizazioaren testuinguruan hartu duen esanahia aztertu du. Izan ere, globalizazioak eskatzen duen gizakiaren ga-

rapena bermatzeko dugun tresnarik eraginkorren gisa ageri zaigu Heziketa Iraunkorra, batez ere formazioa-lanbidea binomioaren garapen iraunkorra ahalbidetzen duen markoa den heinean. Globalizazioak enpresa antolaketa mailan eta lana eta enplegua ulertzeko moduan eragin dituen aldaketen testuinguruan formazio iraunkorra oinarrizko giltza da. Halaber, globalizazioaz haratago, tokiko garapena ere zertan datzan azaldu digu, beronen planifikaziorako aurkeztu izan den erdu bat proposatuz, Marko Logikoaren Enfokearena, hain zuzen.

Bestalde, Ortega irakaslearen lanean zera azpimarratu beharko genuke beharbada: egiten duen kontzeptuaren bilakaeraren errebasoan, Heziketa Iraunkorrak hiritartasunaren heziketarako eta gizarte inklusioaren garapenerako hartzen duen garrantzia. Hein berean, aipatzekoa da Heziketa Iraunkorraren ezarpenean IKT delakoen aplikazioari lan honetan egiten zaion erreferentzia.

Aipatu azterketa orokor horietaz gain, liburuak eskaintzen dizkigu analisi zehatzagoak. Zehatzena, eta beharbada irakurlearentzat erabilgarriena, M.^a del Carmen Ortega Navas irakasleak egindakoa da —«Desarrollo de competencias y acreditación»—. Bertan, formazio iraunkorrak kualifikazioen garapenean hartu duen zeresana aztertu da. Izan ere, egungo ezagutzaren edo informazioaren gizartean bizirauteko bizitza osoan zeharreko ikaskuntza oinarrizko elementua da, eta testuinguru horretan formazio iraunkorra herritarren kualifikazio lorpe handiagarako indikatzaile bihurtu da. Atal honetan, Espainiar Estatuan eta Europan kompetentzien eta akreditazioen garapena nondik-norakoa izan den azaldu zaigu, lehenik eta behin hurbilpen kontzeptuala eginez, eta ondoren Kualifikazioen eta Lanbide Heziketarako Sistema Nazionala nola sortu den, zertan datzan eta ze funtzio dituen azalduz. Honekin batera, Europa mailako eta Espainiar Estatu mailako Lanbide Heziketako Sistemen antolaketa aztertu da.

Heziketa Iraunkorraren beste zehaztapen konkretuak jorratzen saiatu da egilea bera Isabel Ortégarekiko elkarlanean egin duen ondorengo atalean —«Nuevos contextos formativos para el desarrollo de la educación permanente»—, landu izan diren heziketa ez formaleko jarduera esparruen aurkezpena egiten saiatu direlarik. Formazio iraunkorreko testuinguru berritzaileen errebasoa egin da, zentratuz, bereziki, helduen heziketa eta alfabetatzean, ingurugiro heziketan, aisialdirako heziketan, eta lan mundurako formazioan.

Oro har, liburua gizarte hezitzaileei zuzenduta egina da. Elkarlanean egindako lan askotan gertatu ohi bezala, liburu honek ere aspektu berdinen inguruan aritzeko joera errepikakorra agerikoa du. Hau alde batera utzita, interesgarria eta erabilgarria suerta dakioke Heziketa Iraunkorraren markoa bera, eta honi loturik ageri diren Bizitza Osoan Zeharreko Ikaskuntza eta Formazio Iraunkorra kontzeptuekiko lehenengo hurbilpena egin nahi duen

hezitzaileari. Bereziki aprobetxagarria direla uste dut Lanbide Heziketari eta lanerako formazioa iraunkorrari erreferentzia egiten dioten atalak eta azpiatalak.

Ana Eizagirre Sagardia

RUÉ, J. eta RODEIRO, L. (Argit.) (2010)

Equipos docentes y nuevas identidades académicas. Mardid: Narcea

Liburuki hau RED-U delakoak Santiago de Compostelako Unibertsitatean antolatu zituen jardunaldien emaitza da. Bertan hogeï Unibertsitate baino gehiagotako irakasle eta akademi arduradunek hartu zuten parte. Jardunaldiek, oro har, Goi Heziketa Mailan Irakasle-taldeen nozioa izan zuten gai nagusi, eta honen inguruan erakunde anitzetan izandako esperientziak elkartrukatzeko aukera izan zen. Jardunaldien ondoren, bertako hausnarke-ta eta eztabaidetan sortu ziren ideia nagusiak jaso eta berrantolatu zituzten zenbait taldek, eta liburu honetako kapituluetan laburbildu zituzten.

Egun inor gutxik jarriko du zalantzan Unibertsitate eredu berri baten atarian gaudenik. Egitura eta funtzioa berriak baita formazio eskaera berriak dakartzan eredu berri bat jarri zaigu aurrez aurre, Europar Goi Mailako Hezkuntza Espazio berria sortu denetik batik batik. Eredu poliedrikoagoa den honek, esango zaigu, identitate akademiko berrien sorrera dakar, eta hau erabat lotuta dago, noski, Unibertsitate mailako irakaskuntza lana ulertzeko dugun moduarekin. Ohikoa izan den irakasle isolatuaren eredu-a baliogabetzen ari den aldi berean, gero eta nabarmenago ari da eraikitzen koordinazioan eta talde lanean oinarritutako irakaskuntza muina duen Unibertsitate kultura berria. Kultura diogu, zeren eta koordinazioan oinarritutako irakasle taldearen egiturak suposatzen duen eraldaketa ez baita eraldaketa instrumental soila. Irakaslearen zeregina interpretatzeko modu osoa aldatzea suposatzen du eta, ondorioz, erakundearen eraldaketa kon-plexuagoa eta zailagoa ere.

Liburu honetan azaltzen diren esperientziek erakusten digute alde batetik, benetan posible dela ikastetxe eta titulazio desberdinetako irakasleen arteko lan koordinatua egitea. Erakusten dute, ere, proiektu partekatuetan parte hartzen duten irakasleen konfiantza sendotu eta ikasleen auto-estima areagotu egiten dela. Bestetik, nabarmen uzten dute erakundearen aldetik babes argia jasotzea ezinbestekoa dela, sortzen diren irakasle-talde eta koordinazio inizatibaren kalitatea eta iraupena bermatu nahi bada, bai egiten den lanaren errekonozimendua ziurtatuz bai formazio mailan eraginez.

Lehenengo kapituluan Javier Panizo (UNIZAR) irakasleak egungo irakaskuntza kultura eta bere antolakuntza modua analizatzen du, gaititu

beharreko trabak zeintzuk diren identifikatuz, eta egun Unibertsitate mailako formazioak dituen erronkei erantzuteko ekinga ildo nagusiak markatuz.

Bigarren kapituluan, Nieves Aja (UPV/EHU) irakasleak koordinatzen duenekoan, taldeek aurrean dituzten beharrak, baliabideak eta antolakuntza mailako zailtasunak kontsideratzen dira. Taldeak definitzeko eta sustatzeko hiru ikuspegi analizatzen dira, Kordobako (UCO) Zientzien Fakultateko esperientzia, UPV/EHUko Bilboko EUITIko esperientzia, eta UPV/EHUko Donostiako Erizaintza Eskola.

Rosendo Pou (UV) irakasleak koordinatzen duen hirugarren atalean diziplinartekoak diren proiektuei heltzen zaie, Unibertsitate eta titulazio desberdinetako bost esperientzien bitartez, hots, Kordobako Unibertsitateko Zientzia Biologikoetako esperientzia, Alikanteko Unibertsitateko Kimika Lizentziaturako esperientzia, Pablo de Olavide Unibertsitateko Gizarte Hezkuntza eta Gizarte Laneko titulazio bikoitzeko esperientzia, Balentziako Unibertsitateko Kimika Lizentziaturakoa, eta Ponpeu Fabra Unibertsitateko Giza Biologia Graduko esperientzia.

Laugarren kapituluan, UPV/EHUko ALDABE taldeak koordinatuta-koan, metodologiak taldean nola partekatu aztertzen da, taldeen osaketan norberaren lanbidea hobetu nahiak duen garrantzia azpimarratzen delarik, besteak beste. UPV/EHUko eta UNEDeko esperientzia parearen analititik garbi ikusten dira curriculum eta irakaslearen rola ikusteko moduetan aldatetako, lankidetzako moduetara zuzentzen den kultur aldatetarantzago joera adierazten dutenak.

Bosgarren kapitulua kompetentzien plangintza eta garapen partekatuari dagozkion kontuak ukitzen dira. Fernando Carrilo (UPC) irakaslea koordinatzaile den honetan hiru Unibertsitateko esperientziak biltzen dira —Almeriako Unibertsitatearen proposamena, Kataluniako Unibertsitate Politeknikokoa, eta Rey Juan Carlos Unibertsitateko esperientzia—, kompetentzien bidezko formazioa definitzeko garaian irakasle talde desberdinek bizi izan dutena adierazten delarik.

Seigarren kapituluan, Sergi Robles (UAB) irakasleak koordinaziorako baliabide teknikoek buruzko hausnarketa zuzentzen du, web 2.0. delakoari dagozkion baliabideen posibilitateak eta papera analizatuz.

Zazpigarren atalean, Joaquin Burguera (UNIO-VI) irakasleak koordinatutakoan, instituzionalki bultzatu izan diren hiru esperientzia —Burgosko Unibertsitatea, Oviedoko Unibertsitatea eta Kataluniako Politeknikokoa— azaltzen dira. Esperientzia hauek irakaskuntza berrikuntzarako sareak sustatzea dute helburu, hainbat irakaskuntza jarduera esanguratsu koordinatu eta zabaldu nahian.

Azken kapituluan, Di Napoli (Londongo Unibertsitatea) irakasleak goian aipatu ditugun kuestio eta arazo guztiak interpretazio testuinguru

zabalagoan kokatzen ditu, identitate akademikoen eraikuntza eta berreraikuntzaren testuinguruan, alegia. Egileak planteatzen duen Unibertsitatean taldean lan egiteak ez du jokabide aldaketa soila esan nahiko, irakaskuntza ekintza irudikatzeke modua baizik, egile, irakasle eta ikasleek sentitzen duten beharraren emaitza gisa sortua.

Esan dezakegu, liburua, oro har, adierazten duen horren adibidea ere badela, berau baita talde lanean eta koordinazioan jardutearen esperientziaren adibidea. Aberatsa, beraz, aldarrikatzen duena ekintzaren bitartez gauzatzen duelako, aberatsa, baita ere, erakunde eta titulazio desberdinetako esperientzien aniztasunaren eta honen kudeaketaren adibidea delako. Unibertsitateko irakaskuntza kulturaren eraldaketan murgilduta gauden honetan, beraz, besteekiko elkarlanean eta lankidetzan sakondu nahi duen irakasle berritzaileak badu zer eta nola ikasi liburu honetan.

Ana Eizagirre Sagardia